

Ert ärendenummer
Målnummer 2199–24

Mottagare
Förvaltningsrätten i Härnösand

Yttrande: Laglighetsprövning enligt kommunallagen i mål 2199–24

Med anledning av förvaltningsrättens föreläggande 2024-05-30 inkommer Bräcke kommun med följande yttrande:

Redogörelse av det överklagade beslutet

Den 19 mars 2024 lämnades det in ett folkinitiativ. Kommunstyrelsen konstaterade i sitt beslut, den 22 maj 2024 § 82, att antalet inlämnade namnunderskrifter inte uppgår till 10 % och därmed avslogs folkinitiativet.

Överklagandet

Den klagande anser bland annat att det skett felaktigheter vid räkning av röster, olika tolkningar av lagen samt att kommundirektören ändrat reglerna.

Kommunens inställning och yrkande

Kommunen bestrider överklagandet i dess helhet, på nedan angivna grunder.

4. Grunder

4.1 Laglighetsprövningen

Enligt 13 kap. 1 § kommunallag (2017:725) (KL) har varje medlem av en kommun rätt att få lagligheten av kommunens beslut prövad genom att överklaga till förvaltningsrätten. Rätten får emellertid inte bedöma om beslutet är lämpligt och rimligt, utan prövning kan endast ske i den begränsade omfattning som anges i 13 kap. 8 § KL. Enligt denna bestämmelse ska ett överklagat beslut upphävas om:

1. Det inte har tillkommit på lagligt sätt
2. Beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen
3. Det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det
4. Beslutet annars strider mot lag eller annan författning

Något annat beslut får inte sättas i det överklagade beslutets ställe. Enligt 13 kap. 9 § KL behöver ett beslut inte upphävas om ett fel saknat betydelse för ärendets utgång. Detsamma gäller om beslutet kommit att förlora sin betydelse till följd av senare inträffade förhållanden.

Enligt 13 kap. 7 § KL får domstolen inte beakta andra omständigheter än sådana som klaganden har hänvisat till före överklagandetidens utgång.

4.2 Har beslutet tillkommit på lagligt sätt?

Denna punkt innebär att beslutet formellt ska ha tillkommit på rätt sätt, och tar därmed sikte på felaktigheter vid beslutets tillkomst, inte själva innehållet i beslutet.

Det aktuella ärendet behandlades i kommunstyrelsen, 2024-05-22, § 82 (se bilaga 1). I 5 kap. KL finns bestämmelser om hur beredningen av ärenden i kommunfullmäktige ska gå till (Jfr 5 kap 26–38 §§ KL). Motsvarade bestämmelser saknas för kommunala nämnder.

Kommunallagen ställer inte heller upp några krav på beslutsunderlagens omfattning eller kvalitet. Frågor om kvalitén på beslutsunderlaget rör beslutets lämplighet och kan därför inte bli föremål för rättens prövning.

4.3 Rör beslutet en kommunal angelägenhet?

Folkinitiativ regleras av kommunallagen och är därmed en kommunal angelägenhet.

4.4 Hade kommunstyrelsen rätt att fatta beslutet?

Enligt 8 kap. 2 § KL får ärende om att hålla folkomröstning i en viss fråga väckas i fullmäktige av minst tio procent av de röstberättigade kommunmedlemmarna enligt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar.

Efter räkning och granskning av de inlämnade underskrifterna uppgick inte antalet till 10 % av röstberättigade kommunmedlemmar och därmed var kommunstyrelsen behörig att fatta beslut om avslag på folkinitiativet.

4.5 Är beslutet lagenligt?

Det ankommer på den klagande att visa att beslutet är olagligt. Den klagande anför att det skett felaktigheter vid räkning av rösterna samt olika tolkningar av lagen. Den klagande har inte gjort en närmare precisering av vad felaktigheterna består i eller vad de olika tolkningarna av lagen består i.

Kommunstyrelsen konstaterade i sitt beslut, den 22 maj 2024 § 82 (se bilaga 1), att antalet inlämnande namnunderskrifter inte uppgick till 10 % och därmed avslogs folkinitiativet.

För att kunna avgöra hur mycket tio procent av de röstberättigade är, behöver det totala antalet röstberättigade vara känt. Bräcke kommun har

utgått ifrån att det den 19 mars 2024 fanns 4 947 personer folkbokförd i Bräcke kommun, som är över 18 år och medborgare i ett EU-land. Det är siffran 4 947 som Bräcke kommun har utgått ifrån för att beräkna hur många underskrifter som krävs för att godkänna folkinitiativet. För att folkinitiativet skulle godtas krävdes därmed 494 namnunderskrifter (10% av 4 947).

Den 19 mars 2024 inkom 608 namnunderskrifter. På stoppdagen till kommunstyrelsens sammanträde, den 3 maj 2024, inkom ytterligare 137 namnunderskrifter samt en komplettering av personnummer till namnunderskrifterna som lämnades in den 19 mars 2024. Totalt inkom således 745 namnunderskrifter.

Bräcke kommuns bedömning är att alla uppgifter, som ska vara med enligt 8 kap. 2 § KL, ska vara med vid inlämnandet. Kommunens inställning är därför att de namnunderskrifter som inte är fullständiga vid inlämnandet inte kan kompletteras vid ett senare tillfälle. Av de 608 underskrifterna som lämnades den 19 mars 2024, är det därför endast 157 namnunderskrifter som uppfyller kraven enligt 8 kap 21 KL.

Beträffande de 137 tillkommande namnunderskrifterna som inkom den 3 maj 2024, har dessa inte granskats. Ur 8 kap 2 § 2 st KL framgår att vid beräkningen av antalet initiativtagare ska endast räknas de som har skrivit under initiativet under den sexmånadersperiod som föregått inlämnandet. Detta innebär att de namnteckningar som är daterade efter det första inlämnandedatumet ska underkännas. Bräcke kommun har därför inte beaktat den komplettering av namnunderskrifter som inkom den 3 maj 2024.

Sammanfattningsvis är det enligt Bräcke kommun endast 157 namnunderskrifter av totalt 745 namnunderskrifter som uppfyller kraven och är giltiga. Eftersom antalet giltiga namnunderskrifter understiger 494, vilket är 10 % av antalet röstberättigande i Bräcke kommun, föreligger inte förutsättningarna för att godkänna folkinitiativet och genomföra folkomröstning. Bräcke kommuns ståndpunkt är att genomförandet av granskningen av inlämnade namnunderskrifter har skett enligt kommunallagen 8 kap. 2 §. Det har inte skett några felaktigheter vid räkning eller granskning av rösterna.

Den 26 mars 2024 fastställde kommundirektören metoden för granskning av namnunderskrifterna och den har inte ändrats efter att den fastställdes (se bilaga 4).

Det är oklart för kommunen vad klaganden avser med ståndpunkten att kommundirektören ändrat reglerna. Den Metod för granskning av namnunderskrifter från folkinitiativet inlämnat 2024-03-19 som kommundirektören fastställde den 26 mars 2024, baseras på 8 kap 2 KL. Även om Metod för granskning av namnunderskrifter från folkinitiativet inlämnat 2024-03-19 inte hade fastställts av kommundirektören, ska kraven som framgår ur 8 kap 2 § KL vara uppfyllda för att en namnunderskrift ska anses godkänd.

5. Sammanfattning

Sammanfattningsvis är det Bräcke kommuns välgrundade uppfattning att inga omständigheter föreligger som medför att det överklagade beslutet är olagligt enligt 13 kap. 8 § KL, eller av annat skäl ska upphävas.

Bilagor

Bilaga 1, Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2024-05-22, § 82

Bilaga 2, Tjänsteskrivelse 2024-05-03

Bilaga 3, Dokumentation inlämnat folkinitiativ, 2024-05-03

Bilaga 4, Metod för granskning av namnunderskrifter, 2024-03-26

Camilla Samuelsson
Stabschef

Henrik Kvist
T f kommundirektör